

Теличкан Юрій Васильович,
аспірант кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна академія управління персоналом,
м. Київ
ORCID 0000-0002-4110-3378

УДК 351

doi: 10.34213/tp.19.04.10

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ (GOOD GOVERNANCE) В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Проаналізовано перехід від державного управління до публічного управління шляхом реалізації принципів доброго врядування (good governance). Відзначено, що для сприяння більш повній реалізації принципів доброго врядування та забезпечення можливості моніторингу стану впровадження їх Радою Європи розроблено та запропоновано: складники принципу (опис діяльності, що забезпечує можливість більш повно реалізувати положення кожного принципу), індикатори (для оцінювання ступеня впровадження складників принципу порівняно з наявними найкращими практиками), опитувальники (для вимірювання значень індикаторів).

Встановлено, що на сьогодні в Європі принципи доброго урядування є основою нової парадигми державного/публічного управління, що увібрала в себе усе найкраще, найбільш результативне від попередніх теоретичних і практичних надбань демократичних реформ у країнах Європи.

Ключові слова: державне управління, публічне управління та адміністрування, добре врядування, принципи, принципи доброго врядування.

Постановка проблеми. Важливим для переходу від державного управління до публічного управління найперше є встановлення принципів, за якими можливе створення законів, теорій, їхнє практичне застосування. У 80-х рр. ХХ ст. добре врядування (Good Governance) було рекомендоване Світовим банком, Міжнародним валютним фондом, ПРООН та Організацією економічного співробітництва та розвитку (OSCE) в якості забезпечення досягнення країнами цілей розвитку в контексті глобалізаційних цілей, враховуючи швидкі зміни, кризові явища природного, техногенного, політичного, економічного характеру і як логічна заміна “нового публічного менеджменту”. Зокрема, це принципи, що враховують досвід, результати та правову базу Ради Європи (05.02.2014 р. Комітет Міністрів Ради Європи на 1190-му засіданні прийняв рішення про необхідність на європейському, національному та місцевому рівнях вжити заходів та шляхи впровадження принципів доброго врядування) у сферах демократії, прав людини, верховенства права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті проаналізовано опубліковані дослідження щодо визначення і формування системи принципів державного (публічного) управління, авторами яких є, зокрема: Д. Галліган, Ф. Кардона, Дж. Фурньє, Х. Кітхенберг, Г. Хаммершмід, Е. Паларик, Н. Тійс, Дж. Зіллер та ін. [1–3], О. Червякової [5].

Метою статті є визначення інструментів реалізації принципів доброго врядування (Good Governance) в системі публічного управління та адміністрування.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в Україні виокремлюють кілька принципових засад державного управління [5], а саме:

- система поглядів та цінностей складається з системно-ситуаційного уявлення щодо процесів, явищ, подій;
- система методологічних засобів базується на системному, ситуаційному та структурно-функціональному підходах;
- систему технічних та технологічних засобів сформовано за принципом максимально досягнутого у вітчизняній практиці технологічного рівня;
- систему ресурсних заходів також сформовано за принципом від досягнутого в Україні;
- система методологічних і технічних навичок відіграє вирішальну роль при формуванні та застосуванні механізмів трансформації державного управління;
- не відбувається системної періодичної корекції стратегічних цілей розвитку, отже й перегляду перспективно необхідних трансформації державного управління;
- інноваційність є бажаним, але не обов'язковим елементом розвитку державного управління;
- реакція на систему глобалізаційних впливів є скоріше вимушеною, ніж добре усвідомленою та передбачуваною.

З точки зору подальшої перспективи розвитку важливою для переходу від державного управління до публічного управління є необхідність упровадження принципів доброго врядування (Good Governance) на всіх рівнях, від національного до місцевого (таблиця).

Принципи доброго врядування

<i>№ з/п</i>	<i>Визначення принципів</i>	<i>Зміст принципів</i>
1	Чесне проведення виборів, представництво та участь	Забезпечення реальних можливостей усіх людей мати право голосу
2	Зворотний зв'язок	Забезпечення органами влади та місцевого самоврядування задоволення законних очікувань та потреб людей
3	Ефективність та результативність	Забезпечення досягнення цілей за найбільш оптимального використання ресурсів
4	Відкритість і прозорість	Забезпечення публічного доступу до інформації та сприяння розумінню про діяльність органів влади та місцевого самоврядування
5	Верховенство права	Забезпечення справедливості, неупередженості та передбачуваності
6	Етична поведінка	Забезпечення переваги публічних інтересів над приватними
7	Компетентність і спроможність	Забезпечення доброго виконання своїх обов'язків органами влади, місцевого самоврядування, депутатами тощо
8	Інноваційність та відкритість до змін	Забезпечення отримання переваг від нових рішень та найкращих практик
9	Сталий розвиток та стратегічна орієнтація	Урахування інтересів майбутніх поколінь
10	Рациональне управління фінансами	Забезпечення розумного та ефективного використання ресурсів
11	Права людини, культурне різноманіття та соціальна згуртованість	Забезпечення захисту та поваги до людей, усунення дискримінації людей тощо
12	Підзвітність	Забезпечення органами влади, місцевого самоврядування, депутатами тощо відповідальності за свою діяльність

На думку OSCE, добре управління на всіх рівнях є основоположним для економічного зростання, політичної стабільності та безпеки. OSCE працює над вирішенням багатьох аспектів слабкого управління, включаючи корупцію та відмивання грошей, а також сприяє повному дотриманню верховенства закону, підвищенню прозорості та розробленню ефективного законодавства як фундаменту держави.

Сприяння належному управлінню та боротьбі з корупцією, відмиванням грошей та фінансуванню тероризму є одним із ключових заходів Офісу Координатора економічної та екологічної діяльності OSCE (ОСЄЕА). Ці дії базуються на низці рішень міністрів та постійних рад OSCE, включаючи рішення Базельської ради міністрів 2014 р. щодо запобігання корупції та декларацію Дублінської ради міністрів 2012 р. про посилення належного управління та боротьбу з корупцією, відмиванням грошей та фінансуванню тероризму. ОСЄЕА активно підтримує національні реформи та ініціативи щодо прозорості, а також розроблення та реалізацію більш ефективної антикорупційної політики та механізмів для допомоги державам-учасникам у досягненні хорошого економічного управління, створення надійних режимів протидії відмиванню грошей, міцної інфраструктури етики та надійного управління фінансами [6].

Для сприяння більш повній реалізації принципів доброго урядування та забезпечення можливості моніторингу стану їхнього упровадження Радою Європи були розроблені та запропоновані: складники принципу (опис діяльності, що забезпечує можливість більш повно реалізувати положення кожного принципу), індикатори (для оцінювання ступеня упровадження складників принципу порівняно з наявними на цей час найкращими практиками), опитувальники (для вимірювання значення індикаторів).

Таким чином, на сьогодні в Європі принципи доброго урядування є основою нової парадигми державного/публічного управління, яка увібрала в себе усе найкраще, найбільш результативне від попередніх теоретичних і практичних надбань демократичних реформ у країнах Європи.

Реалізація принципів доброго урядування (good governance) залишається викликом як для органів державного управління та місцевого самоврядування, так і загалом для суспільно-політичного дискурсу сучасної України. Їхнє запровадження в повсякденні управлінські та політичні практики уможливить стрімкий та потужний соціально-економічний поступ, суттєво підвищить довіру громадян до владних інституцій у нашій країні і передбачає: залучення населення до публічного життя, участь вразливих, найменш захищених груп населення у прийнятті рішень (зокрема, щодо розподілу ресурсів), досягнення консенсусу в узгодженості законних інтересів громадян та державної влади/місцевого самоврядування, пристосування правил, структури та процедури до потреб та очікувань населення, якісне надання адміністративних послуг, планування діяльності та бюджету відповідно до своїх стратегій та політик як на стратегічному, так і на оперативному рівні, використання наявних ресурсів найкращим із можливих способів шляхом збору та перевірки органами державної влади та місцевого самоврядування інформації щодо отриманих результатів та вирішення питання розбіжностей між очікуваними та реальними (практичними) результатами, упровадження системи управління ефективністю діяльності для підвищення її ефективності й результативності, можливість для громадськості ефективно стежити за

діяльністю органів влади, дотриманням закону та виконанням рішень суду, застосування запобіжних заходів та ефективних засобів боротьби з усіма формами корупції, постійна підтримка (мотивування, заохочування) і вдосконалення професійних навичок для покращання результатів роботи, пошук нових та ефективних шляхів вирішення проблем сучасними методами прийняття державно-управлінських рішень, урахування потреби майбутніх поколінь як у визначенні підходу до довгострокового розвитку, так і на постійній основі під час планування діяльності, урахування вимог сталого розвитку під час прийняття державно-управлінських рішень (екологічних, структурних, фінансових, економічних, соціальних) також із метою запобігти передачі проблем та напруги наступним поколінням, захист та реалізацію прав людини, боротьбу з дискримінацією за будь-якими ознаками, соціальне вирівнювання, згуртованість та інтеграцію слабо розвинутих територій, вразливих груп населення, відповідальність усіх учасників прийняття державно-управлінських рішень, як колективну, так і індивідуальну.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. За результатами проведеного аналізу реалізація принципів доброго врядування (good governance) в системі публічного управління та адміністрування доведено, що в Європі принципи доброго урядування є основою нової парадигми державного/публічного управління, яка увібрала в себе все найкраще, найбільш результативне від попередніх теоретичних і практичних надбань демократичних реформ в країнах Європи.

Також встановлено, що реалізація принципів доброго урядування передбачає моніторинг стану їхнього запровадження, який визначає складники принципу (опис діяльності, що забезпечує можливість більш повно реалізувати положення кожного принципу), індикатори (для оцінювання ступеня запровадження складників принципу порівняно з наявними на цей час найкращими практиками), опитувальники (для вимірювання значення індикаторів).

Список використаних джерел*

1. European Principles for Public Administration, SIGMA Papers, № 27, OECD Publishing, Paris.
2. Thijs N., Hammerschmid G., Palaric E. A comparative overview of public administration characteristics and performance in EU 28, European Commission, Brussels, 2017.
3. Ziller J. Le principe de proportionnalité en droit administratif et droit communautaire. *Actualité juridique, droit administratif, numéro spécial*, juin, 1996. P. 185–188.
4. Public service principles for the EU civil service. (2012). European Ombudsman. European Union.
5. Червякова О. В. Євроінтеграційна модель побудови державного устрою України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 5. С. 156–162. URL: <https://www.osce.org/good-governance>.
6. Good governance. OSCE. URL: <https://www.osce.org/good-governance>.

* Список складено в порядку посилання.

References

1. European Principles for Public Administration, SIGMA Papers: № 27, OECD Publishing, Paris.
2. Thijs N., Hammerschmid G., Palaric E. (2017). A comparative overview of public administration characteristics and performance in EU 28, European Commission, Brussels [in Belgium].
3. Ziller, J. (1996). Le principe de proportionnalité en droit administratif et droit communautaire. *Actualité juridique, droit administratif, numéro spécial*, juin, 185–188.

4. Public service principles for the EU civil service. (2012). European Ombudsman. European Union.
5. Chervyakova, O.V. (2018). Yevrointehratsiyna model pobudovy derzhavnoho ustroyu Ukrainy. [Eurointegration model of state structure in Ukraine]. *Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 156–162.
6. Good Governance. OSCE. URL: <https://www.osce.org/good-governance>

Telychkan Yu. V., *Postgraduate Student of Public Administration Department, Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv*
ORCID 0000-0002-4110-3378

IMPLEMENTATION THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM

Important for the transition from public administration to public administration is, first and foremost, the establishment of principles by which the creation of laws, theories, and their practical application is possible.

The article analyzes the published research on defining and forming the principles system of public administration.

The purpose of this article is to identify tools for implementing the principles of good governance in the public administration and administration system, in particular: fair elections, representation and participation; feedback; efficiency and effectiveness; openness and transparency; rule of law; ethical behavior; competence and ability; innovation and openness to change; sustainable development and strategic orientation; sound financial management; human rights, cultural diversity and social cohesion; accountability.

The article paralyzes the transition from governance to public administration through the implementation the principles of good governance. It was noted that in order to facilitate the fuller implementation the principles of good governance and to enable them to monitor the state of their implementation, the Council of Europe has developed and proposed: the constituents of the principle (a description of the activities enabling the provisions of each principle to be more fully implemented), indicators (to assess the degree of implementation the constituents of the principle best practices currently available), questionnaires (to measure indicator values).

It is established that in Europe today the principles of good governance are the basis of a new paradigm of public administration, which has taken all the best, the most effective from the previous theoretical and practical achievements of democratic reforms in European countries.

Key words: public administration, good governance, principles, principles of good governance.

Надійшла до редакції 20.11.2019 р.